

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1762,Emisja-filmu-Epitafrum-169-Rzecz-o-Adamie-Dedio-Adrianie-TVP-Gdansk-17-grudnia-2.html>
08.04.2026, 12:55

Emisja filmu „Epitafrum 169. Rzecz o Adamie Dedio »Adrianie«” - TVP Gdańsk, 17 grudnia 2007 r.

17 grudnia 2007 r. o godzinie 18.30 miała miejsce w Telewizji Polskiej – Gdańsk emisja filmu „Epitafrum 169. Rzecz o Adamie Dedio »Adrianie«”. Jest to fabularyzowany dokument historyczny, zrealizowany na zlecenie IPN Gdańsk we współpracy z Aresztem Śledczym w Gdańsku.

Film opowiada o życiu i śmierci Adama Dedio. Ten przedwojenny podchorąży Marynarki Wojennej urodził się w Zakopanem w 1918 roku. W czasie wojny 1939 roku walczył z Sowietami i Niemcami w oddziałach generała Kleberga. Po powrocie z niewoli w obozach jenieckich i pracy przymusowej związał się z Armią Krajową w Krakowie. Aresztowany latem 1944 roku, był katowany przez Gestapo. Odzyskawszy wolność wstąpił do partyzantki. Był zastępcą dowódcy w oddziale „Wicher” Józefa Świdry „Dzika” i oficerem broni w Zgrupowaniu Partyzanckim „Żelbet”. Po wojnie, będąc już oficerem Marynarki Wojennej, nie wyrzekł się swoich ideałów i wstąpił do Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, które na Wybrzeżu używało kryptonimu Semper Fidelis Victoria. Pełnił tam funkcję oficera wywiadu. Za działalność tę poniósł najwyższą ofiarę – 14 kwietnia 1947 roku został stracony w gdańskim więzieniu. Tylko dzięki uporowi jego matki – Marii Dedio zachował się do dzisiaj grób nad miejscem jego pochówku. Miejsce to w założeniu katów miało pozostać anonimowe.

Sceny fabularne filmu realizowano w autentycznych miejscach dramatu Adama i Marii Dedio, m.in. w Areszcie Śledczym w Gdańsku i na Cmentarzu Garnizonowym w Gdańsku. Bazę źródłową filmu stanowią archiwalia IPN, Archiwum Państwowego w Gdańsku oraz relacje świadków, a także zachowany pamiętnik matki Adama Dedio.

Reżyseria: Iwona Bartólewska i Janusz Marszałec; Scenariusz: Waldemar Kowalski i Janusz Marszałec; Zdjęcia: Marcin Jamrógiewicz, Sławomir Witek; Muzyka: Jacek Draczyński; Konsultacja historyczna: dr Piotr Niwiński, dr hab. Krzysztof Szwagrzyk; Wystąpili m.in.: Artur Tomczak (jako Adam Dedio), Elżbieta Mrozińska (Matka), Andrzej Richter (grabarz), Tomasz Paprocki (kpt. Bramczewski), Mirosław Rymarz (Albert Forster), Maciej Żuchowski (por. Wiktor Gębał) oraz członkowie Stowarzyszenia Trójmiejska Grupa Rekonstrukcji Historycznych.